

CĂPITAN CONSTANTIN SĂNĂTESCU. INSEMNĂRI ZILNICE DIN TIMPUL PRIMULUI RĂZBOI MONDIAL

LUCHIAN DEACONU

Constantin Sănătescu, autorul însemnărilor zilnice care fac obiectul acestui studiu, era căpitan la 15 august 1916, cînd România intra în luptă pentru eliberarea fraților de peste munți. S-a născut la 13 ianuarie 1885 în casa părinților Gheorghe și Elena Sănătescu, din Craiova, str. Știrbei Vodă nr. 31. A urmat primele clase de școală la Institutul Javait și Liceul Carol I. Urmîndu-și tatăl, Gheorghe Sănătescu, militar de carieră, care a fost mutat la Turnu Severin, și-a continuat studiile la Liceul Traian, iar ultima clasă de liceu a făcut-o la Școala fiilor de militari din Iași. În timpul primului război mondial a luat parte la luptele din Dobrogea, precum și la cele de la Mărășești și Mărăști. După război a ocupat diferite funcții în Marele Stat Major și Ministerul de război, a fost atașat militar al României la Londra în anii 1928—1930 și, ulterior, comandant al Regimentului de escortă regală.

În anii 1943—1944, în calitatea de șef al Casei Militare Regale, generalul de armată adjutant Constantin Sănătescu a făcut parte din grupul ofițerilor patrioți care, alături de rege, de forțele naționale democratice, a participat la pregătirea și desfășurarea actului istoric de la 23 august 1944, la eliberarea țării și înfrîngerea Germaniei naziste. În cadrul misiunilor de informare și inspecție pe front, din ordinul regelui, Constantin Sănătescu i-a contactat pe comandanții de mari unități, capacitîndu-i la ideea întoarcerii armelor împotriva Germaniei hitleriste. „Urmărim prin această mișcare evitarea războiului pe pămîntul Țării, mutîndu-l de pe frontul de est, peste țara noastră, în cealaltă parte. Războiul la noi — spunea el confidențial unui membru al familiei — ar însemna distrugere completă, cu pierderi imense de materiale și în populația civilă“. Ca recunoaștere a rolului avut în organizarea și desfășurarea insurrecției, generalul de armată adjutant Constantin Sănătescu a fost numit, în seara zilei de 23 august, prim-ministru al guvernului și ministru de război ad-interim, iar la 15 noiembrie 1944, prin decret-lege, i s-a conferit ordinul militar de război „Mihai Viteazul“ cu spade clasa a III-a, „pentru dispozițiunile luate și ordinele date — atît Marelui Stat Major cît și trupelor — în acțiunile de la 23 august la 27 august 1944, ca președinte al Consiliului de Miniștri, reușind astfel ca prin acte de comandament militar și curaj personal să lichideze complet rezistența germană de pe teritoriul țării“.

Cîțiva ani mai tîrziu, la 10 noiembrie 1946, într-o dedicație pe cartea *In umbra celulei*, dr. Petru Groza, primul ministru al României, scria : „D-lui general Sănătescu, general de armată distins, a fost prim ministru de la 23 august 1944, pentru curajul de a primi răspunderea politică la

această dată de grea încercare pentru neam și țară, pentru loialitatea cu care m-a „prezidat” ulterior în al doilea guvern al său și pe mine și în fine pentru înțelepciunea necomplicată față de realitățile foarte complicate ale toamnei anului 1944 — înțelepciune practică și ulterior în funcțiile de comandă militară, față de ceilalți, cu multă afecțiune”.

A murit la 8 noiembrie 1947, fiind înmormântat cu toate onorurile militare.

Întreaga viață și activitate, dragostea de țară și neam, calitățile morale și militare, l-au așezat pe generalul Constantin Sănătescu în galeria marilor personalități militare ale neamului, numeroasele distincții și ordine ce i-au fost conferite — *Steaua și coroana cu spade*, *Crucea comemorativă cu panglică de virtute militară*, *Baretele* „Dobrogea, Mărășești, Mărăști”, „Mihai Viteazul”, „*Croix de guerre*” franceză, „Sf. Ana” cu spade, rusească, „*Vulturul alb*” polonez, „*Leul*” cehoslovac, „Sf. Sava” iugoslav etc. — fiind tot atâtea mărturii ale recunoașterii meritelor sale.

Participarea căpitanului Constantin Sănătescu la luptele din anii 1916—1918 pentru apărarea patriei și eliberarea teritoriului invadat de sub ocupația vremelnică a trupelor Puterilor Centrale și-a pus puternic amprenta asupra întregii cariere militare a acestuia. Entuziasmul și eroismul de masă al soldaților români, care au pus temelia dezvoltării viitoare a statului național unitar român, le găsim în notele zilnice din anii 1916—1918, însemnări ce relevă, prin calități literare autentice, inteligența, vasta cultură și patriotismul căpitanului Constantin Sănătescu. Mulțumind călduros, și pe această cale, fiicei autorului însemnărilor zilnice, Simona Ghițescu, pentru bunăvoința cu care ne-a pus la dispoziție documente, informații și obiecte, considerăm publicarea unui fragment din memoriile de război ale căpitanului Constantin Sănătescu un cald omagiu adus jertfei poporului nostru pentru istorica izbândă din decembrie 1918.

MEMORII DE RĂZBOI. FRAGMENT

11 iulie 1917. Ne-a trezit un formidabil bombardament de artilerie. Ofensiva a început, așteptăm rezultatul. Am coborât pe malul Birladului de unde am văzut pozițiile inamice și cum șrapnelele se spărgeau deasupra lor. După masă nu a fost chip de odihnă din cauza bombardamentului.

Ne-am instalat într-o circiumă pustie, am curățat și stăm parcă am fi în vilegiatură, nu la război, căci ne-am școs toate lucrurile ca să avem confort. Am uitat să notez că ieri am primit de la Costică Nicolaescu un pachet cu bunătăți și cărți de citit sau, mai bine zis, de recitat, fiindcă pe toate le-am citit când eram prin liceu, fiind din colecția Șaraga. Căpitanul Gheorghiu și Albu dorm, cu tot zgomotul, habar nu au de bombardament. Fericiți oameni!

Ne-a venit ordinul de zi al regelui prin care ne anunță ofensiva generală; îl citim grupeii.

Au trecut 2 escadroane din 4 C sub căpitanul Hărjeu. Ne-a venit știrca că la Varnița rușii au spart frontul și că au luat numeroase materiale de artilerie; optimiștii se bucură; pesimiștii se cam îndoiesc...

După masa de seara ne-am dus pe malul Birladului unde privim frontul marcat de rachete; am discutat chestiuni de astronomie. Și este atîta liniște,

un singur foc de armă s-a auzit ; pare că pacea s-a coborât peste pădurile din față, și cu toate astea în umbră pîndesc mii de guri de foc dătătoare de moarte.

12 iulie. Incep să disperez că nu pot dormi. Au trecut căruțe mercur, tunul a bătut în răstimpuri, m-au necăjit o stelniță și cîțiva pureci. Postîm de mai dormi ! Am schimbat odaia trecînd în fund, iar Albu în locul meu.

Gara a fost bombardată în răstimpuri silind artileria să se mute fiindcă au căzut cîteva proiectile în cantonamentul lor. Ne-a sosit și comunicatul cu victoria de la Varnița și Mărășești.

Seara ne-am dus pe malul apei spre a vedea cîmpul de luptă.

13 iulie. Bombardamentul a început, spre mirarea noastră. Primim ordinul de a ne înapoia în pădurea Dorasca, și noi îl așteptăm pe acela de a merge înainte. Am pornit la ora 20 cu capul plin de gînduri și neputînd explica această retragere.

14 iulie. Am ajuns la ora 2, găsind cea mai mare murdărie și stricăciuni în locul de bivouac. A trebuit să ne culcăm pe pămîntul gol, dar nu am putut dormi din cauza purecilor aduși din Bucești. Ne-am pus iar pe lucru ca să ne instalăm în bordeele din pădurea Dorasca. Pe Caribolu l-am lăsat detașat la C 6 Arm. în Ivești. Dar degeaba ne-a fost instalarea că acum și primim ordin de a porni mai departe. Situația începe să se lămurească : rușii au făcut vre-o porcărie și mergem să le luăm locul pe front.

Trenului regimentar i-am dat drumul pe ia 15, iar noi am plecat la 19 prin Tecuci...

15 iulie. Am ajuns în satul Pădureni ; Convoiul nu a sosit încă, așa că ne-am culcat într-o grădină pe pămînt, m-am odihnit destul de bine, apoi m-am spălat de praful adunat în marș. Am ciuit la o măscioară, în grădină, apoi fiindu-ne foame am fript niște mușchiuleț și cu castraveți acri, ne-am potolit foamea. Caribolu s-a întors.

Din Pădureni am plecat la 19 prin gară în șoseaua națională Pușești, Domnești, Adjud la Slobozia. Nu ne-am odihnit din cauza zgomotului, căci în parcul ales de noi a venit brigada de artilerie.

16 iulie. Am făcut poliție mereu și foarte tîrziu i-am potolit așa ca să pot ațipi și eu puțin. A căzut rouă și e frig, poate că ne-am apropiat de munte și iar sîntem pe malul Troțușului.

Ne-am instalat corturile în cimitir și ne culcăm la umbra bisericii.

La 6 seara am plecat înapoi, au început contramarșurile obositoare. Treceam prin Adjud spre Movilița unde ne apucă o ploaie strașnică. Trecem prin Crucea de Sus unde [satul n.a.] este evacuat, apoi prin Străoani luăm drumul spre Varnița. Acest drum l-am mai făcut acum 8 ani, tot cu Lucia. Din cauza oboselii mi se pare drumul lung. La marginea de nord a Varniței ne oprim.

17 iulie. M-am odihni puțin sub cort pe pămîntul umed. La deșteptare mergem să vedem tunurile capturate : tunuri de 77, obuziere de 105 și 150, tunuri 57 aeriene și mortiere de tranșee.

Corturile le-am întins într-o poiană de răchită pe malul Sușiței. Am făcut o baie mai bună ca în Troțuș găsind un loc adînc, fără piatră în fund și curentul apei mai puțin repede.

În marginea drumului se ridică un monument în onoarea locotenentului francez Richard, mort de un glonte dușman în tranșeele din această re-glune [...] A venit și Lovinescu cu detașarea.

După un somn de o oră — foarte bine venit — ședem la gura cortului citind, într-o parte tunul bubuia, în cealaltă se auzea muzica unui regiment de infanterie, și toți își vedeau liniștiți de treabă, inconștienți de ce se petrecea în jurul lor.

Pe la 19 am plecat din Varnița îndreptându-ne spre apus. Drumul plin de coloane și trupe, de-abia răzbatem în capul lor. Trecem prin Răcoasa, complet arsă și dărîmată de proiectile, apoi ajungem la pozițiile dușmane de unde intrăm în teritoriul cucerit. Se întunecase dar luna ne arăta calea. Ne izbește un miros greu de cadavre în putrefacție. Nimeni nu ar bănuî infernul ce-a fost pe aici acum cîteva zile; este o liniște în adevăr de mormînt.

Trecem prin niște sate pustii și de-abia în Cîmpurile găsim primii oameni. Descălecăm și intrăm în vorbă cu un moșneag, fost călăraș la '68, și care ne istorisește purtarea dușmanului și mai ales fuga lui cînd a fost bătut. Ne bucurăm că germanii nu s-au purtat așa rău cum se svonise. Am dat moșneagului tutun și piine și am pornit înainte.

Mergem cu toții veseli, fără să simțim oboseala, deși era a 5-a noapte de cînd mergem. Am ajuns la Soveja. Nimic nu am văzut stricat pe drum, ba în satul Cîmpurile, grajdurile au fost făcute de nemți și cîmpurile sînt toate cultivate.

Ne-am culcat pe o prispă, după ce ne-am preparat cîte un ceai.

18 iulie. Sosirea trenului regimentar m-a trezit la ora 7. Soarele atingea prisma mîngîindu-mă ușor. Privesc în juru-mi la pădurea de brad și văd cît de frumos este Soveja, pe care n-am știut s-o apreciez acum 8 ani, poate fiindcă atunci era o toamnă ploioasă, iar acum este desrobîtă și timpul este frumos.

Am luat-o spre pădure vizitînd hotelul; am dat peste Divizionul I, ce bucurie pe noi, și cîte nu am avut de povestit fiecare. Ne-a acupat amîaza vorbind. Revenind spre cantonament am văzut locul ocupat de o baterie inamică plin de proiectile și din găurile făcute de obuzele noastre se vede că a fost bine încadrată. La marginea satului o veche biserică, poate de pe timpul lui Ștefan și alături un cîmîtir în care intrăm atrași fiind de cîmîtirul dușman — o îngîrămădire în al nostru. Pe două rînduri zac morții: pe unul Germanii și un Român; pe altul Ungurii. Probabil vroiau să ridice un monument căci soclul era gata. La poartă o inscripție „Cîmîtirul eroilor“ în nemțește și ungurește. Mormintele foarte bine îngrijite, cu flori și pui de brad; mă impresionează această îngrijire a morților.

Mă grăbesc cu dejunul că mi-e somn. Ne ducem acasă, însă nu ne mai culcăm pe prispă fiindcă țărancă ne-a deschis casa și am ocupat o odaie a unui ofițer neamț care a mobilat-o perfect, ba a instalat și electricitate.

Spre seară am urcat la biserică unde am stat de vorbă cu preotul. El ne-a spus că biserica este ridicată la 1645 de Matei Basarab în urma împăcării cu Vasile Lupu, care a făcut și el o biserică la Tîrgoviște. Am vizitat biserica, păcat că împrejmuirea s-a dărîmat. Nici o legătură nu avem cu monumentele din trecut. Apoi preotul ne-a descris timpul petrecut sub dominația inamică.

19 iulie. Divizia noastră intră pe front în locul Diviziei 6, divizionul nostru rămîne lîngă diviziile. Sîntem bine instalați în camera noastră și ne odîhnim admirabil. Aeroplan inamice ne vizitează mereu. Nemții au atacat peste noapte însă au fost respinși. Am făcut o plimbare spre Divizionul I unde am

întilnit pe Dinipol. După masă, maiorul a plecat să ia poziția... Am făcut o plimbare către ocolul silvic; o casă frumoasă și un fel de parc rămase părăginite.

Jurnalele sosite nu ne vestesc nimic, însă sosesc știri rele din Bucovina. Ne plimbăm pe ulițele satului sub vraja lunii pline, fără a spune un cuvânt, fiecare cu gândurile risipite departe.

20 iulie. Poate gândurile nu m-au lăsat să dorm, căci alt motiv nu aveam. Sfântul Ilie. Reîntăresc în minte petrecerea de anul trecut la Iulică (Spireanu) acasă; surid când îmi aduc aminte de ordinul de marș dat de nenea Costică (Savopol).

Am fost la biserică. În pădure s-a făcut o slujbă religioasă la care au asistat prințul Carol și delegați din toate regimentele Armatei a II-a. Nu m-am dus la această slujbă fiind cald.

Sosesc mereu căruțe cu pradă de război. La dejun au venit Chicoș și Vasilescu. Fetița gazdei ne-a adus mere.

După amiază am trecut dealul în satul Rusăreni. După masa de seară ne-am dus în grădina Ocolului Silvic și sub vraja lunii ascultam muzica cântând la Divizie unde cina Prințul. În Conovăț soldații jucau de zor ca în timpurile bune, iar pe front tunul bubuia mereu. Vestile sosite de pe frontul din Bucovina sînt rele.

21 iulie. Ziua de naștere a Monichi și ziua numelui. Îmi amintesc serbarea de acum un an. Mă gîndesc la tine scumpa mea Monă, toată ziua ți-o dăruiesc ție. Cît te-ai făcut de mare? Și ce sburdalnică trebuie să fii! Îți mai aduci aminte oare de mine?

Au plecat în recunoaștere Ciulei, Albu și Tatu Florea.

Am făcut o baie în piriul ce curge prin sat. Am pus să amenajeze în acest scop locul unde a fost o moară, cascada servind de duș; mărturisesc că a fost o baie agreabilă.

După masa de seară am trecut dealul și cu Cealik am ajuns la Divizionul I. Era lună frumoasă iar vîntul aducea o adiere căldicioasă.

Înamicul bombardează pozițiile noastre. La miezul nopții ne-am întors foarte abătuti de vestile rele aflate.

22 iulie. Un an de cînd am plecat de la țară (Gvardenița), de cînd m-am despărțit de ai mei. Ce clar te văd, dragă Gabi, în revărsatul zorilor petrecîndu-mă, parcă presimțeam că despărțirea va fi de lungă durată. Și cît trece timpul de greu și trist departe de tine.

Peste zi a plouat tare de tot, toată seara ne-am dus la Divizionul I pe un noroi mare și mai ales alunecos. Ne-am întors la miezul nopții cu felinarul în mînă din cauza întinericului.

23 iulie. Ne-am sculat tîrziu. Vremea este posomortă, s-a răcorit și plouă din cînd în cînd. Ne-au sosit jurnalele, le răsfoim doar, căci nu găsim nimic interesant.

Pînă la masă am făcut o plimbare prin pădure unde am dat de un mormînt al unui neamț îngropat de noi cu inscripția „Post mortem nulla hostilitas” și desenat cu Christ; iar mai departe un mormînt al unui român făcut de nemți cu inscripția „Heir ruht ein tapferer Rumäne”.

24 iulie. Nu putem scăpa de pureci, toată noaptea ne perpelim. Caribolu a ieșit afară să se culce pe prispă deși este răcoare. A sosit un ordin lui Georgescu să plece la Divizia 8-a cu un plic. Am adormit, dar m-am trezit poate de 10 ori în timpul nopții.

Citesc „Părinți și copii“ de Turgheniev. Seara m-am dus la Divizionul I unde au venit Dăhuleanu, basul Florescu și violonistul Schwartz. În mijlocul pădurii o petrecere pînă la 3 noaptea.

23 iulie. Un an de cînd am plecat din Tulcea. Ne-am instalat ceva mai bine, făcînd un umbrar în curte și găsind un pat pentru mine. După ploile din ultimele zile vremea s-a făcut admirabilă. Bombardamentul de artilerie continuă. Cîntăm cu flautul, jucăm room și vremea trece.

26 iulie. Bombardament mare spre Mărășești. Inamicul a respins trupele noastre și situația devine critică. Primim ordinul de retragere; iar escadronul meu va acoperi retragerea și va efectua distrugerile pe șosea.

Am plecat călare pe un drum nu se poate mai frumos. Ajungînd sus pe poziție ordinul de retragere se contramandază și noi plecăm iar la Soveja, neștiind ce s-a petrecut. Ajunși în vechiul cantonament aflăm că ai noștri au respins trupele germane la Mărășești.

27 iulie. A bubuit mereu tunul spre Mărășești.

De dimineață am plecat cu o parte din ofițerii și plutonierii escadronului sus la cota 1088 spre a face recunoașterea mai completă a poziției ce voi ocupa în cazul unei retrageri, precum și distrugerile ce voi executa. Burnișează parcă ar fi toamnă și în atare locuri ne trăsnește duhoarea de cadavre neîngropate. Ajuns pe poziție, domnește o pace deplină, poate din cauza ceței ce acoperă pădurile de brad și cînd fiecare caută să se păzească de surprinderi.

La coborîre am găsit în cantonamentul nostru pe comandantul Diviziei și șeful de Stat Major, care m-au întrebat în treacăt de cele văzute. Inamicul bombardează gara Soveja, vijîite proiectilele drept deasupra capului, o lovitură mai scurtă și ne-am curățat. Fiîndcă eram prea mulți într-o casă, Caribolul cu mina ne-am mutat alături.

Spre seară s-a risipit ceața și un aeroplan vrăjmaș și-a făcut deja apariția.

28 iulie. Am plecat pe marginea pădurei ajungînd pînă la locul muzicii Reg. 46/61, care tocmai cînta un vals. Vroiam să am impresia că sînt la băi. Am vorbit cu muzicanții și cum s-au mirat ei că cunoșteam organizația unei muzici complete și atîția șefi de muzică. Am făcut și o baie, căci vremea era bună.

Am primit ordinul să trimitem toate căruțele spre Pralea, căci trupele noastre merg prost la Oituz, ne-am oprit strictul necesar și hrana pe 3 zile și sîntem într-o așteptare continuă.

Seara a început pe frontul nostru un bombardament puternic, așa că nu am putut adormi decît tîrziu. De cîteva zile sînt nemulțumit că nu pot dormi, nu mă pot obișnui cu zgomotul și din pricina asta mă simt slăbit.

29 iulie. Ziua trece în liniște. Trimitem oamenii să care sîrmă. Joc de room și plimbare prin pădure.

Caribolul e bolnav rău, starea lui mă îngrijorează foarte mult ar fi absolut nevoie să intre în spital. Albu a plecat pentru cîteva zile să stabilească legătura cu Divizia a 8-a.

Ordin să punem șeile și să mergem la Cîmpurile, unde vom primi ordine de la C II. Cînd am ajuns a venit și Div. I și am pornit la Răcoasa unde ne-a sosit ordin de la Div. II să mergem în Varnița.

31 iulie. Ne-am așezat în valea Alunei trimițînd recunoașteri spre Movilița, Străoani și Repedeș. Toate căruțele le-am expediat la Căiuș, așa că nu avem nimic cu noi, nici lucrurile de spălat, nici mîncare, trebuie să ne

mulțumim cu cîte o bucată de piine și o gamelă de fasole de la trupă. Deși n-am dormit toată noaptea, nici ziua nu am putut așipi fiind cald rău și muște. Spre seară Divizioanele s-au mutat mai sus în fosta tabără de convalescenți. Mi-am făcut și eu patul sub niște scinduri.

1 august. Recunoașterea și patrulări de n-a mai rămas nici un cal în Covană. Nici caii nici noi nu avem de mîncare; o ducem cu ceaiuri și piine; noroc că am capturat niște provizii ale sublocotenentului Popescu, adică niște cașcaval și pește sărat.

Rușii se retrag mereu și Străoanii sînt în foc. În Muscel a murit populație multă în urma bombardamentului. Divizionul I pleacă la Divizie, sectorul rămîne numai în seama noastră.

Seara în jurul ceaiului discutăm soarta nenorocită în care ne găsim. Se prevede o trecere în Rusia în urma ordinului sosit ca să anunțăm cei de avem familii refugiate în Moldova.

2 august. A fost frig de tot, în plus bombardament puternic care ne-a împiedicat să dormim. Mergem la Regimentul de marș unde vine Reg. 2 și văd pe Gavril Marinescu, cu care merg pînă pe poziție vorbind de ale noastre. Sosește un călăreț și apoi plutonierul Ciobanu anunșind că locotenentul Georgescu e mort în recunoaștere. Trimit pe Chilug cu brancardierii și ne înveselim cînd aflăm că este numai rănit. A fost adus pe targă, injectat, mi-a încredințat toată averea lui și apoi l-am trimis la postul de evacuare.

3 august. Ne-au sosit provizii de la trenul regimentar. Operațiile merg mereu, Nemții se mențin în Străoani. Pe seară a început ploaie, baraca mea era inundată.

4 august. Atacul nemților asupra Muncelului a fost respins cu mari pierderi. Spre seară ne vine ordinul să plecăm la Divizia noastră. Am și pornit la ora 21 pe drumul de care de pe Dealul Mare. Întineric, ploaie și drumul încurcat încît ne-am oprit. Am întins un cort și m-am odihnit 3 ceasuri. La 5 am plecat înainte; ploua mereu. În Poiana Carpenului găsim un tun antiaerian lîngă care poposim și luăm cîte un ceai. Începem să coborîm spre Cîmpurile, pe drumuri noroioase și pante repezi. Numai tranșee și sîrme, copaci trăzniți de obuze. Ajungem la Fîntîna Puturoasă, unde era Divizia a XII-a. Aci aflu vestea că sînt mutat la Divizia a II-a Cavalerie.

Plecăm spre Pralea, ploaia s-a mai oprit, convoiuri se încrucișează. În marginea Pralei poposim și trimitem știrea trenului regimentar. Pe deal mereu, dar nu prea ne pasă; ne-am învățat.

Am primit un pachet de la Martin cu un pui fript — lucru foarte rar — a fost delicios.

Un jurnal căzut în mină din întîmplare ne aprinde discuția în urma citirii discursului lui Balfour, care nu pomenește nimic de noi,

6 august. Am dormit bine. Sosește corespondența, mi se face cunoscută mutarea. Sosesc bagajele, așa că putem să fim mai în larg.

[...] Și acum trebuie să plec iarăși în lume să-mi caut locul unde am fost mutat. Mîncăm și noi ceva mai bine căci ne-a sosit popota; carne însă nu se mai ține mînte de cînd nu am văzut, am ajuns vegetarieni convinși. Pentru a trece vremea am plecat cu Gheorghiu pe marginea unui pîrîiș, străbătînd o regiune sălbatică însă frumoasă.

7 august. Sosirea lui Lefter cu Caribolu. Mă hotărâsc să plec la Iași spre a afla de Divizia a II-a.

După amiază plec cu căruța la Căiuș, la 6 cu trenul împreună cu Drosu și Cantemir rănit. Aflu de pierderile Diviziei I-a și Brigadei II-a Călărași.

JOURNAL DURANT LA PREMIÈRE GUERRE MONDIALE

Résumé

L'étude „Journal durant la première guerre mondiale“ offre on lecteur des reenseignements concernant les combats héroïques portés par l'armée roumaine pendant la période 11 juillet—7 août 1917 sur le front de Moldavie. L'auteur des notes quotidiennes, le capitaine Constantin Sănătescu relève le dramatisme des batailles de Mărăști, Oituz, l'héroïsme de masse de nos soldats, leur decision de chasser l'ennemi sur la terre de la patrie.